

WAO/EAACI Allergie-definities

De allergische nomenclatuur is niet eenduidig. Teneinde de gewenste heldere communicatie tussen degenen die in de gezondheidszorg werkzaam zijn zeker te stellen beveelt de WAO aan om wereldwijd over te gaan op dezelfde nomenclatuur. De terminologie die voorgesteld wordt door de Europese Academie voor Allergologie en Klinische Immunologie, A Revised Nomenclature for Allergy Ref Johansson et al, Allergy 2001, is geactualiseerd door de World Allergy Organization in haar publicatie A Revised Nomenclature for Allergy for Global Use Ref Johansson et al, JACI, 2004 .

Allergie:

overgevoelighedsreactie, geïnitieerd door immunologische mechanismen. Allergie kan antistof- dan wel cel-gemedieerd zijn. In de meeste gevallen behoort de betrokken antistof tot het IgE-isotype; de betreffende patiënten kunnen aangeduid worden als "lijdend aan een IgE-gemedieerde allergie".

IgE-geassocieerde allergische reacties komen niet altijd alleen voor bij "atopische" personen. Bij niet-IgE-gemedieerde allergie kan de antistof van het IgG-isotype zijn, bijvoorbeeld bij anafylaxie ten gevolge van dextraan-bevattende immuuncomplexen en bij de klassieke, tegenwoordig zeldzame, serumziekte die voorheen te boek stond als Type-III-reactie. Zowel IgE- als IgG-antistoffen worden gevonden bij allergische bronchiale aspergillose (ABPA). Allergische contact dermatitis geldt als representatief voorbeeld van een allergische aandoening veroorzaakt door lymfocyten.

Allergenen:

antigenen die allergie veroorzaken. De meeste allergenen die met IgE- en IgG-antistoffen reageren zijn eiwitten, vaak met koolhydraatzijketens, maar in bepaalde gevallen zijn polysacchariden op zich als allergeen gepostuleerd. In zeldzame gevallen worden laag-moleculaire chemische verbindingen die als haptene kunnen fungeren, zoals isocyanaten en anhydrides, nog genoemd als IgE-inducerende allergenen. In geval van allergische contact dermatitis gelden chroom, nikkel en formaldehyde als klassieke voorbeelden van laag-moleculaire componenten die met T-cellen reageren.

Atopie:

persoonlijke en/of familiale neiging om, meestal op de kinderleeftijd of tijdens de puberteit, gesensibiliseerd te raken en IgE-antistoffen te maken ten gevolge van een normale blootstelling aan allergenen, meestal eiwitten. Ten gevolge hiervan kunnen zich symptomen ontwikkelen die typisch zijn voor astma, rhinoconjunctivitis of eczeem. De aanduidingen "atopie" en "atopisch" zouden alleen gebruikt moeten worden om de genetische aanleg aan te duiden die gekenmerkt wordt door de aanmaak van IgE tegen allergenen die algemeen voorkomen in de omgeving waar iedereen in principe in gelijke mate aan blootgesteld wordt, maar waartegen de meerderheid der personen niet meer dan een kortdurende IgE-respons vertoont. Atopie moet derhalve beschouwd worden als de klinische definitie van een "IgE high-responder". De term atopie kan niet gebruikt worden voordat IgE-sensibilisatie is aangetoond, hetzij door de aanwezigheid van IgE in serum, hetzij door een positieve huidtest. Allergische symptomen in een typisch atopisch individu kunnen aangeduid worden als atopisch, bijvoorbeeld "atopisch astma". Het is echter niet zo dat IgE-gemedieerde astma in alle gevallen als atopisch astma aangeduid zou moeten worden.

Noch een positieve huidtest, noch de aanwezigheid van IgE-antistoffen tegen een minder algemeen allergeen, zoals bijvoorbeeld hymenopteragif of een

geneesmiddel (waarbij blootstelling aan grotere doses plaatsvindt), kunnen dienen als diagnostisch criterium voor atopie.

Overgevoeligheid:

wordt gekenmerkt door objectiveerbare en reproduceerbare symptomen of verschijnselen, geïnduceerd door blootstelling aan een gedefinieerde stimulus die bij normale personen geen problemen oplevert.

Niet-allergische overgevoeligheid:

voorkeursomschrijving voor overgevoeligheid waarbij geen immunologisch mechanisme kan worden aangetoond.

Nomenclatuur voor ziektebeelden

Astma (zoals gedefinieerd door GINA): aandoening gekarakteriseerd door een chronische ontsteking van de luchtwegen waarbij meerdere celtypen een rol spelen, voornamelijk mestcellen, eosinofielen en T-lymfocyten. In hiervoor gevoelige personen veroorzaakt deze ontsteking terugkerende episoden van piepen, kortademigheid, benauwdheid op de borst en hoesten, vooral 's nachts en/of 's ochtends. Deze symptomen gaan meestal gepaard met uitgebreide, zij het variabele, beperking van de luchtstroom die zich (op zijn minst gedeeltelijk) spontaan of na behandeling kan normaliseren. Deze ontsteking veroorzaakt daarnaast een hiermee samenhangende toename in gevoeligheid van de luchtwegen voor een scala van prikkels.

Allergisch astma is de primaire aanduiding voor astma die gemedieerd wordt door een immunologisch mechanisme. Als de betrokkenheid van een IgE-gemedieerd mechanisme aangetoond is, wordt aanbevolen om de aanduiding "IgE-gemedieerde astma" te gebruiken. IgE-antistoffen kunnen zowel een onmiddellijke als een late astmatische reactie initiëren. Zoals ook bij andere allergische ziekten lijken T-cel geassocieerde reacties van belang te zijn voor de late en vertraagde reacties. Afhankelijk van de symptoomduur kan astma aangeduid worden als "intermitterend" of "persisterend".

Niet-Allergische Astma is de voorkeursomschrijving voor niet-immunologisch geïnduceerde astmatische aandoeningen. Het gebruik van de oude termen "extrinsiek", "intrinsiek", "exogeen" en "endogeen" ter differentiatie van allergische en niet-allergische astma wordt ontraden.

Rhinoconjunctivitis: symptomen van een overgevoeligheidsreactie op immunologische basis in de neus en conjunctiva dienen aangeduid te worden met de term "allergische rhinoconjunctivitis". De meeste gevallen zijn IgE-gemedieerd. Het kan zinvol zijn om, op basis van de duur der symptomen, onderscheid te maken tussen intermitterende dan wel persisterende allergische rhinoconjunctivitis.

Dermatitis: dit zou de overkoepelende aanduiding voor een locale ontsteking van de huid moeten zijn. Datgene dat algemeen bekend staat als "atopisch eczeem/dermatitis" is niet de representatie van één enkel ziektebeeld, maar veeleer de verzamelnaam voor meerdere ziektebeelden met bepaalde overeenkomstige karakteristieken. Een meer geschikte term is eczeem. De subgroep die gerelateerd is aan allergische astma en rhinoconjunctivitis, zoals eczeem bij een patiënt met een atopische constitutie, zou als "atopisch eczeem" aangeduid moeten worden. Direct contact met laag-moleculaire chemicaliën kan een voornamelijk Th1-gemedieerde allergische contact dermatitis oproepen. De niet-allergische variant hiervan kan ook omschreven worden met aanduidingen als "irritatie/toxische contact dermatitis".

